

Jutlus Nõos N, 29.03.18 kell 18.00, Suur Neljapäev

Lektsioonid: 2Ms 12:1–8, 11–14; Mt 26:17–30

Pihikõne: Jh 15:5

Jutlus: 1Kr 10:16–17

Laulud: 224 (1–4); 89 (1–5, 6); 88 (1–3); 221 (1–3)

Õnnistuse karikas, mida me õnnistame, – eks see ole Kristuse vere osadus? Leib, mida me murrame, – eks see ole Kristuse ihu osadus? Et leib on üks, siis ka meie, paljud, oleme üks ihu, sest me kõik saame osa sellest ühest leivast.

Saksa keeleruumis on käibel kõnekäänd *Aller guten Dinge sind drei*, ehk eesti keeli „Kõiki häid asju on kolm“. Ma ei tea selle kõnekäändu algupära, küllap on see seotud mõne ammu kohtupraktikaga ja seostub ehk eesti kõnekäänduga „Kolm on kohtu seadus“. Arvan siiski, et arv kolm on lääne kultuuris nõnda oluliseks saanud alates kirikuisa Augustinusest, kes andis olulise panuse Kolmainuõpetuse levikuks. Seepärast tundub justkui loomulikuna näha kõiki asju kolmetisena.

Ka tänase Suure Neljapäeva jutluse aluseks olev apostel Pauluse kirjakoht on hästi mõistetav, kui ette kujutada kolmnurka, mille ühes tipus on Kristus, teises tipus on üks inimene ja kolmandas teine inimene.

See on osaduse kolmnurk. Sest mis on tegelikult armulaud? See on osadus. Esmalt Kristusega. Ja kui me usume, et Jeesus Kristus on Jumal, siis ka Jumalaga, Kolmainu Jumalaga. Selle kujutletava osadusekolmnurga üks külg ühendab niisiis inimest ja Jumalat. Mt 26:26–28 on öeldud: „Aga kui nad sõid, võttis Jeesus leiva, õnnistas ja murdis ja ütles jüngritele andes: „Võtke, sööge, see on minu ihu!“ Ja ta võttis karika, tänas, andis selle neile ja ütles: „Jooge kõik selle seest, sest see on minu lepinguveri, mis valatakse paljude eest pattude andeksandmiseks!“ Kui inimene sööb armulaua leiba ja joob veini, siis sööb ta Kristuse ihu ja joob Kristuse verd. Ja kuna Kristus on elava Jumala Poeg, siis on armulaua osaleja selle söömise läbi osaduses elava Jumalaga.

Nüüd aga tekib mõnel võib-olla küsimus, kuidas on see ikkagi võimalik, et leib, mida armulaua süüakse ja vein, mida juuakse, muutub Kristuse ihuks ja vereks. Äkki mõtleb Jeesus siin lihtsalt osadust temaga Püha Vaimu läbi ja leib ja vein oleks siis pelgalt sümbolid, millega viiakse inimese mõtted tagasi evangeeliumides kirjeldatud püha õhtusöömaaja juurde?

Ei, ütlevad reformaatorid. Armulauas muutuvad leib ja vein tõepoolest Kristuse ihuks ja vereks. Philipp Melancton, kes on armulauast kirjutanud Augsburgi usutunnistuses ja selle apoloogias, kasutab tõestuseks just sedasama meie tänase jutluse alust kirjakohta: leib on Kristuse ihu osadus. Apostel Paulus ei ütle ju, et leib on Kristuse Vaimu osadus, vaid et see on ihu osadus. Järelikult on Kristuse ihu armulaualeivas tõeliselt kohal. Ja loogiliselt võttes on siis armulaua kohal ka tõeline Kristuse veri.

Veel võib tekkida küsimus, kuidas see Kristuse ihu ja veri siis ikkagi tõelisena armulaua kohal olla saava. Seda selgitab Martin Luther oma kirjutises “Et Kristuse sõnad: „See on minu ihu“ veel kehtivad on” (1527, tõlkinud õp dr Arne Hiob) järgmiselt, kasutades oma lopsakat ja maalähedast kõnepruuki: „Kristuse ihu on Jumala paremal käel, see on tuntud asi. Jumala parem käsi on aga igal pool ... nii on ta kindlasti ka laual leivas ja veinis ... Selle kõne järel tulevad võib-olla ... määratsejad, kes mind püüda tahavad ja ette käänavad: “Kui nüüd Kristuse ihu on igal pool, noh, siis õgin ja lakun ma teda igas kõrtsis igast kausist, klaasist ja kannust...” Kuule, sina siga, koer ja määratseja, söge eesel, kes sa oled: Kuigi Kristuse ihu on igal pool, siis ometi ei saa sa seda seepärast veel kohe õgida ega lakkuda ega haarata ... Üleval ütlesin ma, et Jumala parem käsi on igal pool, aga siiski ühtaegu eikusagil ning on äramõistetamatu, kõrgemal kõigist kreatuuridest ja neist väljaspool. Tema ligioleku ja sinu kinnihaaramise vahel on suur erinevus. Kõikjal, kus ta on, on ta vabalt ja takistamatult ega pruugi paigal seista nagu mõni kaabakas häbiposti külge või kaelaahelatesse raudu pandult ... Järelikult ei saa me Kristust, kuigi ta on kõikjal, niiviisi tabada ega kombata. Ta võib kehtast kooruda, nii et sa kesta saad, aga tuuma ei taba. Mispärast siis? Seepärast, et on iseasi, kas Jumal kohal on või kas ta sinu jaoks kohal on. Sinu jaoks on ta aga siis kohal, kui ta oma Sõna

lisaks võtab, end sellega seob ning ütleb: siit leiad sa minu! Kui sul nüüd Sõna on, siis võid sa teda kindlasti haarata, omada ja öelda: siin sa mul oled ... Jumala parem käsi seob end Sõnaga Kristuses inimsusse astudes ja seal elades. Seal leiad sa ta kindlasti. Muidu tuleb sul aga kogu kreetuur läbi joosta, siin kobada ja seal kobada ning siiski ei leia sa iial, kas ta tõeliselt kohal on, sest sinu jaoks pole teda kohal.

Nõnda ei saa sa ka veel sellepärast, et Kristuse inimsus on Jumala paremal käel ning nagu Jumala parem käsi kõigis asjus ja üle kõigi asjade, teda veel haarata ja lakkuda, nagu kapsaid ja suppi oma laualt, ehk olgu siis, kui tema tahab. Ta on mõistetamatuks muutunud ja sa ei taba teda, olgugi ta sinu leivas – ehk olgu siis, kui ta end ise sinuga seob oma Sõna kaudu, sind kutsub erilisse lauda, kus sa teda võid süüa. Seda teeb ta õhtusöömaajas, öeldes: See on minu ihu...”

Sellest pikast kirjeldusest saime aru, et Kristus saab meile armulaual ihulikult vastuvõetavaks Jumala sõna tõttu, millesse me usume. See tõsiasi on aga tõenäoliselt teile, kes te kirikus armulaual käite, juba leeriajast tuttav. Tahtsin tänasel Suurel Neljapäeval selle lihtsalt üle korrata.

Nüüd aga tagasi meie kujutletava kolmnurga selle külje juurde, mis ühendab ühte inimest teise inimesega. Paulus ütleb meie kirjakohas: „Et leib on üks, siis ka meie, paljud, oleme üks ihu, sest me kõik saame osa sellest ühest leivast.“ Tänu sellele, et Jumal on astunud Kristuse läbi meiega armulauas osadusse, oleme me osaduses ka oma usukaaslasega.

Kuidas nii? Paulus selgitab Rm 12:4j: „Sest otsekui meil on ühes ihus palju liikmeid, aga kõigil liikmeil ei ole sama tegevus, nõnda oleme meie paljud üks ihu Kristuses, üksikult aga üksteise liikmed.“ Osadus Kristusega liidab meid liikmetena Kristuse ihusse. Kuid ühe ihu liikmeina oleme ju tõepoolest ka üksteise liikmed. Seepärast pole armulaual käimine vajalik mitte ainult üksiku kristlase jaoks, vaid kogu kiriku jaoks või koguduse jaoks: osaduse kaudu Kristusega kasvab ka osadus kaaskristlasega.

Võib muidugi küsida, et kui Kristus on ihulikult armulaua elementides, siis kas ta on ka kaaskristlases? Kuid sellele küsimusele võibki julgelt vastata: on küll! Ja loogika on sama nagu Luther armulaua puhul selgitas: kui Kristus võib Jumalana olla korraga kõikjal, siis on ta ka meie kaaskristlases. Ning armulaua osalemine tekitab jumaliku osaduse ka meie usukaaslasega.

Kõnelesin nüüd pikalt – ja nii hästi-halvasti nagu suutsin – armulaua tähendusest meie, luterlaste jaoks. Siiski jääb armulaud viimselt saladuseks – on ta ju nimetatud sakramendiks, pühaks asjaks, mis tuleb otse Jumalalt. Seda vastu võtta on käskinud meid Jeesus Kristus ise ja andnud tõotuse, mis meiega siis juhtub, kui seda teeme: me saame oma patud andeks ning võime olla osaduses oma Issanda ja Õnnistegijaga!

Õnnistatud ja osaduslikku Suurt Neljapäeva teile!

Aamen.